

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

ผลของการใช้คำถามระดับสูงในการสอนอ่านจับใจความที่มีผลต่อความตระหนักรู้ในความเป็นไทยของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

EFFECTS OF USING HIGHER ORDER QUESTION IN TEACHING READING COMPREHENSION
ON AWARENESS OF THAINESS OF FOURTH GRADE STUDENTS.

นายทศพร ศรีแสง *

Tossaporn Srisang

อาจารย์ ดร.ฉัตรวรรณ ลัญฉวรรธนกร **

Chattrawan Lanchwatthanakorn, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้คำถามระดับสูงในการสอนอ่านจับใจความที่มีผลต่อความตระหนักรู้ในความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2560 จำนวน 64 คน กลุ่มทดลอง 32 คน กลุ่มควบคุม 32 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สารการอ่าน โดยใช้คำถามระดับสูง และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สารการอ่าน แบบปกติ แบบสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักรู้ในความเป็นไทยเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบวัดความตระหนักรู้ในความเป็นไทยเป็นแบบมาตราวัดอันดับคุณภาพ และแบบวัดความตระหนักรู้ในความเป็นไทยเป็นแบบการเขียนเติมประโยคให้สมบูรณ์ โดยคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงจะมีความตระหนักรู้ในความเป็นไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความตระหนักรู้ในความเป็นไทยสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สารการอ่าน แบบปกติ

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: birdy_1232@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาประถมศึกษา ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: mchattrawan@yahoo.com

ISSN1905-4491

Abstract

This research aims to investigate the effects of higher order question in teaching reading comprehension on awareness of Thainess of fourth grade students. The samples were 64 fourth grade students of Chulalongkorn University Demonstration Elementary School in first semester academic year 2017. There were 32 students each experimental and control groups. The research instruments consisted of 1) lesson plans of Thai reading content using higher order question 2) Traditional Thai reading lesson plan 3) Thai awareness behavior observation form Check list 4) Thai awareness test rating scale 5) Thai awareness in sentence completion test. The data were analyzed by mean, standard deviation and t-test.

The investigation showed the post-test score of fourth students in experimental group using higher order question in teaching reading comprehension was higher than the pre-test score and their Thai awareness was higher than the control group.

คำสำคัญ: คำถามระดับสูง/ ความตระหนักในความเป็นไทย/ การอ่านจับใจความ

KEYWORDS: HIGHER ORDER QUESTION / AWARENESS OF THAINESS / READING COMPREHENSION

บทนำ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาอันยาวนาน มีประเพณีวัฒนธรรมเป็นที่แพร่หลายและเป็นที่ยอมรับกันไปทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมทางด้านวัตถุและด้านจิตใจ เช่น วรรณกรรม สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ดนตรีไทย นาฏศิลป์ไทย ภาษาไทย มารยาทไทย และอุปนิสัยที่ดีงาม ลักษณะนิสัยที่มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักเสียสละ มีความกตัญญูกตเวทิตา ความรักสันโดษไม่เบียดเบียนใคร ความสามัคคี รักใคร่กลมเกลียวกัน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ล้วนแสดงถึงเอกลักษณ์ไทย ควรรักษาให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต เพราะเอกลักษณ์ไทยเหล่านี้มีคุณค่าต่อชนรุ่นหลังที่จะได้รู้จักความเป็นไทย และเกิดความภูมิใจในความเป็นไทย ดังนั้นเด็กและเยาวชนไทยที่จะเป็นกำลังของชาติในอนาคต ควรได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญในเอกลักษณ์ความเป็นไทย เพื่อช่วยกันสืบสานให้ดำรงอยู่ต่อไป

สภาพสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ส่วนหนึ่งมาจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งประดิษฐ์ที่ทันสมัยจากต่างประเทศ โลกเข้าสู่ยุคไร้พรมแดน วัฒนธรรมต่างประเทศได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสังคม ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมตะวันตก วัฒนธรรมตะวันออก การรับวัฒนธรรมบางอย่างมาโดยขาดการศึกษาเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศ ซึ่งหมายถึงการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติมาโดยขาดความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง อาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการสูญหายในความภูมิใจในวัฒนธรรมไทย (วีระ อำพันสุข, 2551) เห็นได้ว่าวัฒนธรรมจากต่างประเทศที่ได้เข้ามาในสังคมไทยมีผลกระทบต่อลักษณะของความเป็นไทย คนไทยมีพฤติกรรมในการใช้ชีวิตที่แตกต่างไปจากอดีตมากขึ้นเรื่อย ๆ ยกตัวอย่างเช่น การใช้ภาษาไทย ปัจจุบันนี้ตามร้านค้าหรือห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ มักนิยมใช้ชื่อร้านที่มาจากภาษาต่างประเทศ หรือแม้แต่การตั้งชื่อในปัจจุบัน ส่วนใหญ่นิยมใช้ชื่อที่มาจากภาษาต่างประเทศเช่นเดียวกัน

รวมไปถึงการออกเสียงคำควบกล้ำไม่ชัด การสะกดคำผิด ปัจจุบันนี้ยังพบว่าเด็กไทยยังมีความสับสนในการไหว้ ไม่ว่าจะเป็นการไหว้พระ การไหว้ผู้ใหญ่ และการไหว้ผู้ที่เสมอกัน รวมถึงการแต่งตัวที่ตามแฟชั่นมากเกินไป สอดคล้องกับข้อมูลของสำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ทำการสำรวจความรู้สึกเด็กไทยเกี่ยวกับคุณลักษณะพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการศึกษาชาติโดยเน้นประเด็นการเป็นคนดี มีความสุขกับการเรียน และมีความภูมิใจในความเป็นไทย อันเป็นลักษณะพึงประสงค์ของเด็กไทย พบว่า เด็กไทยมีความรู้สึกภูมิใจในความเป็นไทยต่ำที่สุดโดยมีเด็กไทยจำนวนร้อยละ 38 เท่านั้น (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552)

สถานการณ์ปัญหาเกี่ยวกับความตระหนักและการเห็นคุณค่าของความเป็นไทยที่น้อยลง ปัจจุบันจึงมีการให้ความสำคัญในการที่จะฟื้นฟูเอกลักษณ์ความเป็นไทยเหล่านี้ผ่านทาง การปลูกฝังในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นจากสถาบันครอบครัว สถาบันทางศาสนา สื่อจากแหล่งต่าง ๆ รวมถึงสถาบันการศึกษาที่จะช่วยให้เยาวชนไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของความเป็นไทย เพื่อให้เกิดการพัฒนาความเป็นไทย แนวทางในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความเป็นไทยและค่านิยมที่พึงงามของไทยในการเตรียมตัวรับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทั้งการเปลี่ยนแปลงภายนอกและภายในประเทศที่มีการปรับเปลี่ยนอย่างรวดเร็วโดยสภาพพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554) ได้กำหนดให้ความเป็นไทยเป็นวิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2570 ไว้ ดังนี้

“คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดีเกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ก็ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความเป็นไทยและค่านิยมที่พึงงามของไทยในการแก้ไขปัญหาสังคม โดยได้กำหนดทิศทางและกรอบยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทย ที่มุ่งเน้นพัฒนาคนทุกช่วงวัยเพื่อให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีการสร้างที่อยู่ดี มีสุขให้ครอบครัวไทย รวมทั้งการเสริมสร้างบทบาทของสถาบันทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรมในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคม (สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) ซึ่งสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559) ที่ได้ระบุหนึ่งในเป้าหมายหลักในการดำเนินการว่า คนไทยเป็นคนดี เก่ง มีความสุข มีความรู้เชิงวิชาการ และสมรรถนะทางวิชาชีพ ใฝ่เรียนรู้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีสุขภาพทั้งกายและใจที่สมบูรณ์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย สามารถประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อเป็นเป้าหมายและฐานหลักของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน (สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553)

การอ่านจะทำให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดและนำความคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์ ซึ่งสามารถสร้างความตระหนักในเรื่องต่าง ๆ ให้กับผู้อ่านได้ ซึ่งในการสอนการอ่านครูควร

จะมีการตั้งคำถาม เพื่อเป็นการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีความเข้าใจในเรื่องที่อ่านมากน้อยเพียงใด ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญในเรื่องที่อ่านหรือไม่ ดังที่ กัญญา รวมไหม ได้กล่าวถึงแนวทางในการสอน อ่านจับใจความไว้ว่า การสอนทักษะการอ่านจับใจความ ครูต้องพยายามสร้างความสนใจให้นักเรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการอ่านจับใจความ โดยฝึกให้นักเรียนอ่านเพื่อความเข้าใจในเรื่องราวที่กำหนดให้ การบอกรายละเอียด การจัดลำดับเหตุการณ์ การบอกถึงเหตุผล โดยครูต้องตั้งคำถามให้นักเรียนตอบเป็นตอน ๆ ตามเรื่องนั้น (กัญญา รวมไหม, 2553)

คำถามระดับสูงเป็นคำถามที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดระดับสูงในการคิดหาคำตอบ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาการคิดของผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาการในการเรียนรู้สามารถเข้าใจเนื้อหาและได้รับความรู้ใหม่และสามารถที่จะตัดสินใจเลือกทำอะไรสิ่งหนึ่งได้ ดังนั้นการใช้คำถามระดับสูงจึงเป็นทักษะวิเคราะห์วิจารณ์ สามารถใช้ได้กับทุกเนื้อหาทุกระดับชั้นและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนในชั้นเรียน พัฒนาให้เป็นผู้คิดอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อที่จะสามารถจะตัดสินใจจะทำ จะเชื่อ หรือแก้ปัญหาได้อย่างมีหลักการและถูกทาง นอกจากนี้การใช้คำถามระดับสูงในการเรียนการสอนยังเป็นการช่วยส่งเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รวมไปถึงสามารถสร้างความตระหนักในเรื่องต่าง ๆ ให้เกิดกับผู้เรียน (กฤษฎา วรพิน, 2554)

ความตระหนักมีความสำคัญในการที่จะช่วยให้แสดงออกถึงความรู้สึก ความคิดเห็น ความสำนึก หรือผูกติดต่อบางสิ่งบางอย่างของเหตุการณ์ เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจและประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ โดยอาศัยระยะเวลา เหตุการณ์ ประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อม เป็นปัจจัยให้เกิดความตระหนัก (มารยาท สุจริต วรกุล, 2545) ในส่วนของ Bloom ได้กล่าวถึงความตระหนักว่า ความตระหนักเป็นความรู้สึกขั้นต่ำสุดของจิตพิสัย (Affective Domain) ซึ่งความตระหนักคล้ายกับความรู้ตรงที่ ความรู้และความตระหนักต่างไม่เน้นที่ลักษณะของสิ่งเร้า แต่ความตระหนักต่างจากความรู้ตรงที่ ความตระหนักไม่จำเป็นต้องเน้นประสบการณ์หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความตระหนักจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีสิ่งเร้าให้เกิดความตระหนัก จะเห็นได้ว่าความตระหนักเป็นการรับรู้อย่างหนึ่ง เป็นภาวะที่แสดงว่าบุคคลนั้นมีการรับรู้ เกิดความเข้าใจ ถึงปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์นั้น ๆ ทำให้สามารถเลือกตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมที่ได้รับรู้ได้อย่างถูกต้อง (Bloom, 1971)

จากความสำคัญของการอ่าน การใช้คำถามในการเรียนการสอน และการใช้คำถามระดับสูง ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า การใช้คำถามระดับสูงในการสอนอ่านจับใจความ จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด ได้คิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ ทำให้อ่านจับใจความ ทำให้ได้รับความรู้ในเรื่องที่อ่านในแบบเรียน และความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้จากความคิดในระดับสูง ทำให้สามารถที่จะรับรู้และตัดสินใจในการตอบคำถาม หรือเลือกที่จะทำในสิ่งต่าง ๆ รวมถึงสร้างความตระหนักในเรื่องต่าง ๆ ได้ และสร้างความตระหนักในการรักความเป็นไทย โดยผู้วิจัยนำคำถามระดับสูงในระดับต่าง ๆ ของ George มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่ง George ได้แบ่งประเภทของคำถามระดับสูง โดยได้นำจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของ Bloom มาเป็นเกณฑ์ในการจำแนก ซึ่งคำถามระดับสูงเป็นคำถามที่มีลักษณะ ดังนี้ 1. คำถามเกี่ยวกับการนำไปใช้ (Application) 2. คำถามให้วิเคราะห์ (Analysis) 3. คำถามให้สังเคราะห์ (Synthesis) และ 4. คำถามให้ประเมินค่า (George, 1975)

ประกอบกับเนื้อหาในการอ่านของระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย เช่น ศิลปวัฒนธรรมไทยไม่ว่าจะเป็นทั้งในด้านของจิตใจ คือ กิริยามารยาทไทย ลักษณะนิสัยที่มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความรักสามัคคี รวมไปถึงทางด้านวัตถุ เช่น อาหารไทย วรรณกรรมไทย สถาปัตยกรรมไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับ ความรักในสถาบันพระมหากษัตริย์ การน่านวพระราชมารดาของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการดำเนินชีวิต และภูมิปัญญาไทย ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึง สนใจศึกษาผลของการใช้คำถามระดับสูงในการสอนอ่านจับใจความที่มีผลต่อความตระหนักในความเป็นไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาผลของการใช้คำถามระดับสูงในการสอนอ่านจับใจความที่มีต่อความตระหนักในความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงจะมีความตระหนักในความเป็นไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และมีความตระหนักในความเป็นไทยสูงกว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้แบบปกติ

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2 ห้องเรียน กลุ่มทดลอง 32 คน กลุ่มควบคุม 32 คน รวมเป็น 64 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูง

2.2 ตัวแปรตาม คือ ความตระหนักในความเป็นไทย

2.3 ตัวแปรควบคุม ได้แก่

2.3.1 ครูผู้สอน

2.3.2 ช่วงเวลาในการสอน

2.3.3 บรรยากาศชั้นเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้คำถามระดับสูงในการสอนอ่านจับใจความที่มีผลต่อความตระหนักในความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) โดยออกแบบการวิจัยแบบศึกษาสองกลุ่มวัดสองครั้ง (The Pretest – Posttest

Design with Nonequivalent Groups) แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมอย่างละ 1 กลุ่ม วัดผลก่อนเรียน 1 ครั้ง และดำเนินการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงกับกลุ่มทดลอง และสอนการอ่านจับใจความรูปแบบปกติกับกลุ่มควบคุม จากนั้นวัดผลหลังเรียน 1 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ประเภท ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สารการอ่าน จำนวน 32 แผน แบ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สารการอ่าน แบบปกติ 16 แผน และแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สารการอ่าน โดยใช้คำถามระดับสูง 16 แผน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1) แบบสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยสร้างเป็น แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ รักในสถาบันหลักของไทย รักในภาษาไทย รักในกิจกรรมภาษาไทย รักในประเพณีและศิลปวัฒนธรรมไทย รักในภูมิปัญญาไทย จำนวน 20 ข้อ มีเกณฑ์การบันทึกพฤติกรรม โดยใช้สัญลักษณ์ ✓ เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยออกมา และสร้างเกณฑ์การให้คะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทย ดังนี้

ให้ 3 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยทุกครั้ง

ให้ 2 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยบางครั้ง

ให้ 1 คะแนน หมายถึง แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทย เมื่อมีผู้เตือน

ให้ 0 คะแนน หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทย แม้จะมีผู้เตือน

2) แบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยเป็นแบบมาตราวัดอันดับคุณภาพ (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต ที่มีการตอบเป็น 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

กรณีที่ประเภทของข้อความมีความหมายในทางบวก

ถ้าเลือก 1 = ตรงน้อยที่สุด	ได้ 1 คะแนน
ถ้าเลือก 2 = ตรงน้อย	ได้ 2 คะแนน
ถ้าเลือก 3 = ค่อนข้างตรง	ได้ 3 คะแนน
ถ้าเลือก 4 = ตรงมาก	ได้ 4 คะแนน
ถ้าเลือก 5 = ตรงมากที่สุด	ได้ 5 คะแนน

กรณีที่ประเภทของข้อความมีความหมายในทางลบ

ถ้าเลือก 1 = ตรงน้อยที่สุด	ได้ 5 คะแนน
ถ้าเลือก 2 = ตรงน้อย	ได้ 4 คะแนน
ถ้าเลือก 3 = ค่อนข้างตรง	ได้ 3 คะแนน
ถ้าเลือก 4 = ตรงมาก	ได้ 2 คะแนน
ถ้าเลือก 5 = ตรงมากที่สุด	ได้ 1 คะแนน

3) แบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยแบบการเขียนเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Complete Sentences) จำนวน 5 ข้อ ที่มีการใช้ภาษาและเนื้อหาที่เหมาะสมแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยจะทำการอ่านคำตอบเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาและคำสำคัญที่นักเรียนเขียนว่าแสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยหรือไม่ เพื่อออกมาคิดเป็นคะแนน ถ้าคำตอบของนักเรียนแสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยจะได้ 2 คะแนน แต่ถ้าคำตอบของนักเรียนไม่ได้แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยก็จะได้ 0 คะแนน

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินการวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดประชากรที่จะศึกษาและดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
2. จัดทำหนังสือขอความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อส่งไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม
3. ดำเนินการทดลองโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ โดยดำเนินการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระการอ่าน โดยใช้คำถามระดับสูงกับกลุ่มทดลอง และดำเนินการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย สาระการอ่าน แบบปกติกับกลุ่มควบคุม ซึ่งแต่ละกลุ่มใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 หน่วย หน่วยละ 3 คาบ รวม 24 คาบ แบ่งเนื้อหาได้เป็นดังนี้

สัปดาห์ที่ 1	เคล็ดลับของแม่
สัปดาห์ที่ 2	พระอภัยมณี ตอน สุตสาครออกตามหาพระบิดา
สัปดาห์ที่ 3	ขนมไทยไว้เยี่ยมทาน
สัปดาห์ที่ 4	ผักสมุนไพรใบหญ้ามีคุณค่าทั้งนั้น
สัปดาห์ที่ 5	คนดีศรีรัตนโกสินทร์
สัปดาห์ที่ 6	พื้นบ้าน พื้นเมือง
สัปดาห์ที่ 7	ชีวิตที่ถูกเมิน

รวมเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งสิ้น 48 คาบ ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้วิจัยบันทึกผลการจัดกิจกรรมเพื่อใช้ในการอภิปรายผลการวิจัย

4. วัดความตระหนักในความเป็นไทยของนักเรียนก่อนการทดลองด้วย แบบสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยแบบตรวจสอบรายการ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ รักในสถาบันหลักของไทย รักในภาษาไทย รักในกิริยามารยาทไทย รักในประเพณีและศิลปวัฒนธรรมไทย รักในภูมิปัญญาไทย แบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยมาตราวัดอันดับคุณภาพแบบลิเคิร์ท และแบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยแบบการเขียนเติมประโยคให้สมบูรณ์ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดความเป็นไทยมาวิเคราะห์ความตระหนักในความเป็นไทย

5. วัดความตระหนักในความเป็นไทยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือ แบบสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยแบบตรวจสอบรายการ แบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยมาตราวัดอันดับคุณภาพแบบลิเคิร์ท และแบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยแบบการเขียนเติมประโยคให้สมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากคะแนนแบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยแบบประเมินตนเอง ในรูปแบบของแบบมาตรประมาณค่า และทำการเปรียบเทียบผลหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยการหาค่าสถิติ t-test independent

2. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากจากคะแนนแบบสังเกตพฤติกรรมความตระหนักในความเป็นไทยซึ่งสร้างเป็นแบบตรวจสอบรายการ และทำการเปรียบเทียบผลหลังการทดลอง และทำการเปรียบเทียบผลการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยการหาค่าสถิติ t-test independent

3. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากคะแนนแบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยในรูปแบบของการเขียนเติมประโยคให้สมบูรณ์ และทำการเปรียบเทียบผลหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยการหาค่าสถิติ t-test independent

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความตระหนักในความเป็นไทยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูง ของนักเรียนกลุ่มทดลอง

1.1 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความตระหนักในความเป็นไทยจากแบบวัดแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของนักเรียนกลุ่ม

ทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้ในความเป็นไทยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = .37) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 3.76, S.D. = .59) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = -6.07, p = .00) ดังตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์คะแนนความตระหนักรู้ในความเป็นไทยจากแบบวัดแบบประเมินตนเองก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของนักเรียนกลุ่มทดลอง

กลุ่ม	ช่วงเวลา	ค่าสถิติ				
		จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	ก่อนเรียน	32	3.76	.59	-6.07	.00*
	หลังเรียน	32	4.50	.37		

* $p < .05$

1.2 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบพฤติกรรมความตระหนักรู้ในความเป็นไทยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของนักเรียนกลุ่มทดลองพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมหลังเรียน ($\bar{X}$ = 2.87, S.D. = .09) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 1.87, S.D. = .12) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = -14.11, p = .00) ดังตารางที่ 1.2

ตารางที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักรู้ในความเป็นไทย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของนักเรียนกลุ่มทดลอง

กลุ่ม	ช่วงเวลา	ค่าสถิติ				
		จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	ก่อนเรียน	32	2.19	.12	-27.40	.00*
	หลังเรียน	32	2.87	.09		

* $p < .05$

1.3 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความตระหนักรู้ในความเป็นไทยจากแบบวัดแบบเต็ม ประโยคให้สมบูรณ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของนักเรียนกลุ่มทดลอง พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนักรู้ในความเป็นไทยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 7.38, S.D. = 1.11) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 5.75, S.D. = 1.84) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = -7.13, p = .00) ดังตารางที่ 1.3

ตารางที่ 1.3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความตระหนักในความเป็นไทยจากแบบวัดแบบเดิมประโยคให้สมบูรณ์ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของนักเรียนกลุ่มทดลอง

กลุ่ม	ช่วงเวลา	ค่าสถิติ				
		จำนวน	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	ก่อนเรียน	32	5.75	1.84	-7.13	.00*
	หลังเรียน	32	7.38	1.11		

*p < .05

2. ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความตระหนักในความเป็นไทยหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของกลุ่มทดลอง และการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยวิธีสอนแบบปกติของกลุ่มควบคุม

2.1. ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความตระหนักในความเป็นไทยจากแบบวัดความตระหนักในความเป็นไทยซึ่งเป็นแบบประเมินตนเองหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของนักเรียนกลุ่มทดลอง และการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความแบบปกติของนักเรียนกลุ่มควบคุม พบว่าหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูง นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก ($\bar{x}$ = 4.50, S.D. = .37) สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ($\bar{x}$ = 4.08, S.D. = .47) ที่เรียนรูปแบบปกติ (t = 3.89, p = .00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง ที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์ความตระหนักในความเป็นไทยจากแบบวัดแบบประเมินตนเองหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ				
	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	32	4.50	.37	3.89	.00*
กลุ่มควบคุม	32	4.08	.47		

*p < .05

2.2. ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบพฤติกรรมความตระหนักในความเป็นไทยหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของนักเรียนกลุ่มทดลอง และการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความแบบปกติของนักเรียนกลุ่มควบคุม พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมความตระหนักในความเป็นไทย ($\bar{x}$ = 2.87,

S.D. = .09) สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ($\bar{x}$ = 1.81, S.D. = .30) ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (t = 18.89, p = .00) ดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์คะแนนพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยหลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ				
	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	32	2.87	.09	18.89	.00*
กลุ่มควบคุม	32	1.81	.30		

* $p < .05$

2.3 ผลการวิเคราะห์และเปรียบเทียบความตระหนักจากแบบวัดความตระหนักแบบเต็มประโยคให้สมบูรณ์หลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของนักเรียนกลุ่มทดลอง และการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความแบบปกติของนักเรียนกลุ่มควบคุม พบว่า หลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูง นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยของคะแนนความตระหนัก ($\bar{x}$ = 7.30, S.D. = 1.11) สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ($\bar{x}$ = 6.41, S.D. = 1.92) ที่เรียนรูปแบบปกติ (t = 2.47, p = .02) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 ผลการวิเคราะห์คะแนนความตระหนักในความเป็นไทยจากแบบวัดแบบเต็มเต็มประโยคให้สมบูรณ์ หลังการทดลองของกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูง และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้วิธีสอนแบบปกติ

กลุ่มตัวอย่าง	ค่าสถิติ				
	จำนวน	$\bar{x}$	S.D.	t	Sig.
กลุ่มทดลอง	32	7.38	1.11	2.47	.02*
กลุ่มควบคุม	32	6.40	1.92		

* $p < .05$

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงมีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยและความตระหนักในความเป็นไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง ผลของการใช้คำถามระดับสูงในการสอนอ่านจับใจความที่มีผลต่อความตระหนักในความเป็นไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงมีความตระหนักในความเป็นไทยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความรูปแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ จากการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นอภิปรายที่น่าสนใจ ดังนี้

1. นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยคำถามระดับสูง มีความตระหนักในความเป็นไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความรูปแบบปกติ

การจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูง ช่วยให้นักเรียนเกิดความตระหนักในเรื่องต่าง ๆ ได้ เนื่องจากคำถามระดับสูงช่วยให้นักเรียนเกิดความคิดระดับสูง มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินค่า และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จากเรื่องที่อ่าน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และเมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แล้ว ก็จะนำไปสู่การเกิดความตระหนักในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเอกสารของ Riley พบว่า นักเรียนกลุ่มที่ได้รับการสอนด้วยคำถามระดับสูงมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนโดยไม่ใช้คำถาม (Riley, 1992) และสอดคล้องกับการวิจัยของ Jeffrey ที่พบว่า รูปแบบการตอบสนองคำถามระดับสูงของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่แตกต่างกัน และพบว่าคำถามระดับสูง (คำถามที่สูงกว่าระดับความรู้ความจำ) ช่วยกระตุ้นส่งเสริมให้นักเรียนคิดอย่างมีวิจารณญาณมากกว่าคำถามระดับต่ำ (คำถามที่ถามความรู้ความจำ) (Jeffrey, 2001)

2. พฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทย

ผู้สอนได้สังเกตพฤติกรรมแสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทยของนักเรียนทั้งก่อนและหลังทดลอง และเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงความตระหนักในความเป็นไทย พบว่าหลังการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูงของกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมความตระหนักในความเป็นไทยสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเอกสารของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ กล่าวโดยสรุปได้ว่า คำถามระดับสูงช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนได้คิดในระดับที่ยากขึ้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้คิดในระดับที่ยากขึ้น เพื่อพัฒนาสู่การเป็นผู้มีความสามารถในการตัดสินใจ จะทำ จะเชื่อ หรือแก้ปัญหาได้อย่างมีหลักการและถูกทาง (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2544) และสอดคล้องกับ ความหมายของความตระหนัก ที่กล่าวว่า ความตระหนัก คือ พฤติกรรมที่แสดงออก

ถึงการรับรู้ การเข้าใจ หรือสำนึกถึงสถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้น (Good, 1973) จากคำถามระดับสูงที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการจัดการสอนอ่านจับใจความนั้น ผู้วิจัยค้นพบว่าคำถามระดับสูงทำให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการหาคำตอบ จากคำถามที่ผู้วิจัยได้สอดแทรกความเป็นไทยในด้านต่างๆ ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณในการหาคำตอบในกิจกรรมการเรียนของผู้เรียนนั้น จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของความเป็นไทยผ่านการคิดหาคำตอบจากคำถามระดับสูง และเมื่อเห็นคุณค่าแล้วก็จะนำไปสู่ความตระหนักในความเป็นไทยในที่สุด

3. การจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความรูปแบบปกติ

การจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความรูปแบบปกติ ก็มีส่วนช่วยในการพัฒนาความตระหนักในความเป็นไทย ซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียนโดยปกติ แต่จากผลการวิจัย พบว่าการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความในรูปแบบนี้ส่งผลให้นักเรียนเกิดความตระหนักในความเป็นไทยไม่สูงเท่าที่นักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูง แม้ว่ารูปแบบของการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความรูปแบบปกติ นักเรียนจะทำกิจกรรมเช่นเดียวกับการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูง แต่นักเรียนอ่านและทำกิจกรรมโดยการตอบคำถามทั่วไป เป็นคำถามระดับความจำและความเข้าใจ ผู้สอนไม่ได้ใช้คำถามระดับสูงในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้จึงทำให้นักเรียนไม่ได้ใช้เหตุและผลและวิจารณญาณ รวมถึงการคิดวิเคราะห์ในการหาคำตอบต่าง ๆ ในชั้นเรียน นักเรียนตอบคำถามโดยอาศัยความจำจากเนื้อเรื่องที่ได้อ่านมา สอดคล้องกับความหมายของการอ่านจับใจความของมิรินทร์ ชุสกุล ที่ได้ให้ความหมายของการอ่านจับใจความ ไว้ว่า การอ่านจับใจความ หมายถึง การอ่านแล้วเข้าใจสาระสำคัญของเรื่อง สามารถสรุปประเด็นสำคัญของเรื่อง แปลความหมายของเรื่องที่อ่าน นำมาถ่ายทอดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ (มิรินทร์ ชุสกุล, 2555)

จากการอภิปรายข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า การจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยคำถามระดับสูง ส่งเสริมให้นักเรียนใช้ความคิดวิเคราะห์ ใช้เหตุผลในการหาคำตอบ สามารถเปรียบเทียบ แยกแยะ และประเมินค่าของความรู้ที่ได้รับได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะตัดสินใจที่จะทำหรือไม่ทำในสิ่งต่างๆ ได้ โดยอาศัยความรู้จากการคิดหาคำตอบจากคำถามระดับสูง ส่งผลให้นักเรียนเกิดความตระหนักในความเป็นไทยในที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า การนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความ โดยใช้คำถามระดับสูง มาใช้ในการเรียนการสอน สามารถส่งเสริมการพัฒนาความตระหนักในความเป็นไทยได้ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนหรือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความ โดยคำถามระดับสูง ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาความตระหนักในความเป็นไทย และเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนให้ดียิ่งขึ้น

2. ครูผู้สอนที่จะนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความโดยใช้คำถามระดับสูง ควรศึกษา และทำความเข้าใจขั้นตอนในการจัดกิจกรรมอย่างละเอียด รวมถึงวางแผนการใช้เวลาให้เหมาะสม ควรเลือก เนื้อหาสาระให้เหมาะสมกับรูปแบบของกิจกรรม และปรับให้สอดคล้องกับวัยของนักเรียน นอกจากนี้ครูควร ดูแลเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกันตลอดการจัดกิจกรรม เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้น และมีกำลังใจต่อไปในการเรียน

3. ครูผู้สอนควรตั้งคำถามระดับสูงให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่เรียนและระดับชั้นของนักเรียน เพื่อที่จะ สามารถเสริมสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับนักเรียนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความ โดยใช้คำถามระดับสูง ไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ซึ่งมีบริบทแตกต่างกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แต่ควรปรับ รูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับนั้น ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมความตระหนักในด้าน ต่างๆ ของนักเรียน

2. ควรมีการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความ โดยคำถามระดับสูง ไปใช้ในการ จัดการเรียนรู้นักเรียนในรายวิชาอื่น ๆ หรือนำไปบูรณาการร่วมกับเนื้อหาของรายวิชาต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงผลของการ นำรูปแบบการจัดกิจกรรมการสอนอ่านจับใจความ โดยคำถามระดับสูง ที่เกิดขึ้นในการเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย

3. งานวิจัยครั้งนี้เน้นการวัดความตระหนักจากการอ่านในการเรียนวิชาภาษาไทย ดังนั้นในการวิจัย ครั้งต่อไปควรหาเทคนิคที่ส่งเสริมทักษะด้านอื่น ได้แก่ หลักภาษา การฟัง การพูด และการเขียน เพื่อศึกษา แนวทางการพัฒนาความตระหนักอย่างครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัญญา รวมใหม่. (2553). ผลการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โดยใช้แบบฝึกทักษะประกอบเทคนิค STAD. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต), สาขาวิชา หลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

กฤษฎา วรพิน. (2554). ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยใช้เทคนิค เค ดับเบิ้ลยู ดี แอล และการใช้คำถามระดับสูงที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาและความคงทนใน การเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต), สาขาวิชา การศึกษาคณิตศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การบูรณาการทักษะกระบวนการคิดในการเรียนการสอนเนื้อหาสาระ. โครงการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบสร้างทักษะการคิดขั้นสูงของนิสิตนักศึกษาครู ระดับปริญญาตรี สำหรับหลักสูตรครุศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มารยาท สุจิตวรกุล. (2545). ผลของการให้คำปรึกษาแบบเกสตัลท์ต่อความตระหนักรู้ในตนเองของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา), สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มีรินทร์ ชูสกุล. (2555). การเปรียบเทียบความสามารถด้านการอ่านจับใจความ การคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่องการอ่านนิทานคุณธรรมระหว่าง การจัดการเรียนรู้ด้วยกลุ่มร่วมมือ แบบ CIRC และ แบบ KWL-Plus. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต) สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วีระ อัมพันธ์สุข. (2551). ความเป็นไทย (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564). (ออนไลน์). สืบค้นจาก http://www.mol.go.th/sites/default/files/002_ppt_plan2560-2564_0.pdf
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ผลการสำรวจความรู้สึกรักเด็กไทยเพื่อหาคุณลักษณะพึงประสงค์. (ออนไลน์). สืบค้นจาก <http://www.manager.co.th/QoL/ViewNews.aspx?NewsID=9520000046200>
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552 – 2559). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 23/2553.

ภาษาอังกฤษ

- Bloom, B.S. (1971). *Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*. New York: McGraw-Hill.
- George, B. (1975). *Microteaching: A Program for Teaching Skills*. London: Butler & Tanner.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- Jeffrey, W. W. (2001). Higher Order Teacher Questioning of Boys and Girls in Elementary Mathematics Classrooms. *Journal for Research in Mathematics Education*.
- Riley, V. M. (1992). Teacher's Questioning for Improvement of Critical Thinking Skills. *Dissertation Abstract International*. 53, 3(September): 740.